

право в разі отримання інформації про знаходження на борту повітряного судна небезпечних предметів та речовин доручити керівнику аеропорту з метою забезпечення безпеки польоту здійснити перевірку пасажирів, ручної поклажі, багажу, вантажу, кур'єрських і поштових відправлень, що прибувають з аеропортів, розташованих у регіонах з підвищеним рівнем загрози, або з тих, де контроль на безпеку не виконувався належним чином [4].

Таким чином, забезпечується повна безпека повітряного польоту від можливих ризиків, які можуть бути завдані незаконним перевезенням небезпечних предметів чи речовин повітряним судном.

Література

1. Про затвердження Переліку небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом: постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 37. – Ст. 1477.

2. Приложение № 18 к Конвенции о международной гражданской авиации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aviadocs.net/icaodocs/Annexes/>

3. Повітряний кодекс України від 11 серпня 2013 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

4. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 20 лютого 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 17. – Ст. 140.

УДК 347.82(477):341:061.1(043.2)

Сіроченко Т. В., Ткачик І. М., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Боярська З. І., к.і.н., доцент

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ПРИ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ: СПІВВІДНОШЕННЯ СТАНДАРТІВ, ЩО ВСТАНОВЛЮЮТЬСЯ ACQUIS COMMUNAUTAIRE ТА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Особливістю законодавства ЄС в сфері авіаперевезень є те, що діяльність значною мірою вказується в регламентах. Ще однією особливістю Європейського авіаційного права виступає структурованість відповідно до завдань, які перед ним ставляться. Основною метою є створення належних ринкових умов та конкурентних засад для авіакомпаній, а також регламентація вимог до літаків, умов перевезення пасажирів та вантажів, забезпечення безпеки в аеропортах та під час польотів на літаках [1, с. 309].

Використання авіаційного транспорту в Україні регламентується законами України «Про транспорт», «Про державний кордон України», Повітряним кодексом України, Указом Президента України «Про заходи щодо забезпечення розвитку цивільної авіації України». Основними напрямками розвитку та удосконалення авіаційної галузі в Україні будуть – розбудова аеропортів, створення флагманського авіаперевізника та розвиток вітчизняного літакобудування. Відповідно, основними завданнями держави постають: забезпечення безпеки польотів, зручність авіаційних послуг для громадян та доходність авіаційної галузі в цілому.

Прогресивний розвиток авіаційної галузі та авіаіндустрії негативним чином впливає на атмосферні процеси, оскільки під час роботи двигунів верхні прошарки повітря забруднюються викидами авіадвигунів, а під час роботи авіадвигунів в аеропортах шум негативно впливає на здоров'я особового складу авіапідприємств та людей, що проживають поруч. У зв'язку з цим Комісія визначила такі головні напрямки протидії негативному впливу на довкілля авіатранспорту: вдосконалення технічних стандартів щодо вимог до шуму та викидів у навколишнє природне середовище, надання всілякої підтримки аеропортам, що запроваджують стандарти відповідно до вимог щодо поліпшення стану навколишнього природного середовища, впровадження довгострокових найбільш передових технологічних досягнень [1, с. 308].

Міжурядова комісія з кліматичних змін, метою діяльності якої є регуляторна підготовка інформації стосовно наслідків людського втручання в зміну клімату, присвятила увагу питанню викидів газів літаками та їх впливу на навколишнє середовище. Зокрема, було наголошено, що двигуни літаків викидають гази, які викликають парниковий ефект і вичерпування озонового прошарку. Цьому питанню присвячено і Комюніке Комісії Європейського Парламенту та Економічного і Соціального Комітету та Комітету регіонів. В документі, зокрема, зазначається, що стратегічною ідеєю є вдосконалення технічних стандартів, які спрямовані на зменшення викидів літаками та зниження рівня шуму. У прийнятому документі наголошується на запровадження в аеропортах та інших виробництвах систем екологічного менеджменту та системи аудиту (EMAS). У 2002 році Європейським Парламентом та Радою була прийнята Директива 2002/30/ЄС [1, с. 309], яка стосується встановлення правил і процедур відносно шумових обмежень в аеропортах Співтовариства. Директива спрямована на встановлення заходів із зменшення шуму, що виникає в аеропортах в результаті роботи двигунів. Зокрема, в аеропортах передбачається застосування спеціальних пристроїв для зменшення шуму, межа якого, у відповідності з вимогами

ІКАО, повинна бути не більше 5 децибелів. Саме виходячи з політики Співтовариства стосовно досягнення високого рівня захисту навколишнього середовища було прийнято документ щодо загального регулювання проблем шуму, включаючи і шум від літаків – Директиву Європейського Парламенту та Ради 2002/49/ЄС.

Отже, в ЄС проблема екологічної безпеки пов'язана з рівнем шуму від літаків і викидів продуктів згорання пального. Це, передусім, пов'язано з тим, що інші можливі джерела забруднення вже не становлять небезпеки з причини їх досить жорсткого регулювання і дотримання з боку ЄС, держав-членів та суб'єктів, що здійснюють повітряне сполучення.

Що стосується України, то у Повітряному кодексі виділено окремо розділ, який називається «Охорона навколишнього природного середовища» [2]. У статтях даного розділу конкретно зазначається, що суб'єкти авіаційної діяльності зобов'язані під час експлуатації повітряних суден на землі та в повітрі дотримуватися встановлених нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів і вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів (емісії) забруднюючих речовин і зменшення рівня шуму, електромагнітного та радіаційного випромінювання. Скидання з повітряних суден шкідливих для здоров'я людей та навколишнього природного середовища речовин, відходів і матеріалів забороняється, крім випадків аварійної ситуації та виконання авіаційних хімічних робіт. А також стаття 84 передбачає захист населення від шкідливого впливу викидів (емісії) забруднюючих речовин, шуму, електромагнітного випромінювання, ризику авіаційних подій під час експлуатації повітряних суден, в якій вказується: максимальний допустимий рівень шуму під час експлуатації повітряного судна, емісії авіаційних двигунів та електромагнітного випромінювання об'єктів авіаційної діяльності, відшкодування громадянам за шкоду, заподіяну їх здоров'ю та майну внаслідок авіаційної діяльності [2]. Проблема захисту повітря від викидів літаками парникових газів регламентується Законом України «Про охорону атмосферного повітря», який визначає нормативи та обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності щодо охорони атмосферного повітря [3]. А також Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», завданням якого є охорона навколишнього природного середовища, регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи,

ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною [3].

Виходячи з усього вище наведеного, можна зробити висновок, що законодавство України вміщує правові положення Європейського Союзу у сфері регулювання захисту навколишнього середовища. Проблематичним залишається лише питання екологічного оподаткування.

Література

1. Правове регулювання сфери транспорту в Європейському Союзі та в Україні. [У 2 т.] / За ред. В. Г. Дідика. – У 2-х томах: Том 1. – К.: ТОВ «Ніка-Прінт», 2006. – 392 с.
2. Повітряний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Про охорону атмосферного повітря [Електронний ресурс]: Закон України від 16.10.1992 № 2707-XII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>
4. Про охорону навколишнього природного середовища [Електронний ресурс]: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

УДК 341.229(043.2)

Степанова Ю. О., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Терещенко Н. М., старший викладач

ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «КОСМІЧНИЙ ОБ'ЄКТ» В МІЖНАРОДНОМУ КОСМІЧНОМУ ПРАВІ

У міжнародному космічному праві відсутнє єдине визначення космічного об'єкта. У Договорі про космос такими об'єктами вважають не тільки запущені в космічний простір, але і доставлені або споруджені на небесному тілі. У статті VIII зазначеного Договору йдеться про наступне: «Держава-учасниця Договору, до реєстру якої занесено об'єкт, запущений у космічний простір, зберігає юрисдикцію і контроль над таким об'єктом під час знаходження в космічному просторі, у тому числі і на небесному тілі. Право власності на космічні об'єкти, запущені в космічний простір, включаючи об'єкти, доставлені або споруджені на небесному тілі, і на їх складові частини залишаються непорушеними під